

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ว่าที่เรือตรีเอกชัย กิจเกษมเจริญ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรวีชัย เกลิมพงษ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
4. อาจารย์รัตนา เพ็ชรสูงเนิน อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
5. นางสาวสายฝน แหล่งหล้า นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการณ์และเครื่องประดับ จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๑๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ว่าที่เรือตรีเอกชัย กิจเกษมเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวโลภรณ์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเทียงสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๑๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษยา ประทุมยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวไฉรงค์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วิวัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
สำนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๑๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรวีชัย เถลิ้มพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวไภรณ์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูมิ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๑๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน อาจารย์รัตนา เพ็ชรสูงเนิน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวไกรภรณ์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓ /ว ๑๐๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวสายฝน แห่หลังล้ำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวไฉรินทร์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูฏ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๑๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นายกสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นางสาวไกรณ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้นักศึกษาขอให้นำแบบสอบถามไปใช้ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดจันทบุรี เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/๑๐๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการอำนวยการและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

เนื่องด้วย นางสาวไภรณ์ สุตภูมิ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณกัญ เป็นประธานที่ปรึกษา และ ดร.วัฒนา บรรเท็งสุข เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดจันทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๙๓๑ ๙๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๙๔๗-๑๐๖๑

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม

เรื่อง การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ ในทัศนะของผู้ประกอบการอัญมณี
และเครื่องประดับจังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ผู้ตอบ ได้แก่ ผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ ในจังหวัด
จันทบุรี แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวและเปรียบเทียบ
การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดจันทบุรี ขอให้ท่าน
ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ และเป็นแนวทางในการพัฒนา
ผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดจันทบุรีต่อไปในอนาคต
แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคล
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ
ตอนที่ 3 การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ ด้านสินค้า ด้านราคา
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นางสาววไลภรณ์ สุตภูมิ

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ
 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. การศึกษา
 1) ประถมศึกษา
 2) มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
 3) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 4) สูงกว่าปริญญาตรี
 5) อื่น ๆ ระบุ
4. สถานภาพสมรส
 1) โสด
 2) สมรส
 3) หย่า, หม้าย, แยก
5. ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับ.....ปี
6. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการ อัญมณีและเครื่องประดับ	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)
3. ด้านการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน			
3.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์อัญมณีและเครื่องประดับ			
3.2 การพัฒนาตลาดอัญมณีและเครื่องประดับ			
3.3 การวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณี			
3.4 การวิเคราะห์และตรวจสอบเครื่องประดับ			
3.5 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สินค้าอัญมณี และเครื่องประดับ			
3.6 การสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า			
3.7 พฤติกรรมการซื้ออัญมณีและเครื่องประดับของลูกค้า			
3.8 การสร้างตราสัญลักษณ์รับประกันคุณภาพสินค้า			

ตอนที่ 3 การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างท้ายข้อความ ที่ตรงกับระดับการปรับตัวของท่าน ในเรื่องของการปรับตัวทางด้านสินค้า การปรับตัวทางด้านราคา การปรับตัวทางด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และการปรับตัวทางการส่งเสริมการขาย

การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ	ระดับการปรับตัว				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การปรับตัวทางด้านสินค้า					
1.1 การผลิตสินค้ามีความสวยงาม และคงทน					
1.2 ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ราคาคุ้มค่า					
1.3 สินค้ารูปแบบทันสมัยมีความหลากหลาย					
1.4 การสร้างตราสินค้า					
1.5 มีการรับประกันสินค้า					
2. การปรับตัวทางด้านราคา					
2.1 ต้นทุนการผลิต เช่น วัตถุดิบ หรือค่าแรง					
2.2 สินค้ามีความทันสมัย และมีเอกลักษณ์					
2.3 กลุ่มของผู้บริโภค					
2.4 สถานที่ในการจำหน่าย					
2.5 การสร้างแบรนด์สินค้า					
3. การปรับตัวทางช่องทางการจัดจำหน่าย					
3.1 การออกงานแสดงสินค้า ตามงานแสดงสินค้า					
3.2 การจำหน่ายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรืออินเทอร์เน็ต					
3.3 การเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง					
3.4 จำหน่ายเป็นของที่ระลึก ในสโมสรนันทนาการ (Club) ต่าง ๆ					
3.5 การปรับกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด					

การปรับตัวของผู้ประกอบการอัญมณีและเครื่องประดับ	ระดับการปรับตัว				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4. การปรับตัวทางด้านการส่งเสริมการขาย					
4.1 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ					
4.2 การให้ข้อมูลข่าวสารลูกค้าอย่างต่อเนื่อง					
4.3 การบริการหลังการขาย					
4.4 การแนะนำการใช้สินค้า และการรักษาคุณภาพของสินค้า					
4.5 ให้ของสัมมนาคุณภาพกับลูกค้าที่มาซื้อผลิตภัณฑ์					